

3.4.1 Torsk i Nordsjøen

Gytebestanden av torsk er på et historisk lavmål, og beskatningen er ikke bærekraftig. Med dagens fiskemønster overlever bare ca. 15 % av ettåringene til de er tre år. ICES anbefaler null fangst. Likevel er Norge og EU blitt enige om en totalkvote for 2006 på 23.205 tonn.

Odd Smedstad

odd.smedstad@imr.no

Fisket

Bunntål- og snurrevadfisket til konsum beskatter torsk, hyse og hvitting i blanding. Dessuten påfører industritålfisket og bomtrålfisket etter flatfisk en betydelig dødelighet på de yngre årsklassene av disse artene.

Torskelandingene har falt fra 300.000 tonn i 1981 til ca. 24.000 tonn i 2004 (Tabell 3.4.1.1). Norsk fiske i 2004 var på 3.200 tonn, og foreløpige tall for 2005 indikerer en fangst i underkant av 3.000 tonn. Den norske kvoten for 2005 var på 3.900 tonn.

Tabell 3.4.1.1

Torsk i Nordsjøen. Landinger i tusen tonn (ICES IV), 1995–2004.

Cod. Landings (thousand tonnes) from the North Sea, ICES area IV, 1995–2004.

	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003 ¹	2004 ¹
Belgia	4,8	3,5	4,6	5,8	3,9	3,3	2,5	2,6	1,5	1,6
Danmark	24,1	23,6	21,9	23,0	19,7	14,0	8,4	9,0	4,7	5,9
Tyskland	9,5	8,3	5,2	8,0	3,4	1,7	1,8	2,0	2,0	2,2
Frankrike	3,0	1,9	3,5	2,9	1,8	1,2	0,7	1,8	0,6	
Færøyane	0,2	+	+	0,1	+					
Nederland	11,2	9,3	11,8	14,7	9,1	6,0	3,6	4,7	2,3	1,7
Norge	7,1	5,9	5,8	5,8	7,4	6,4	4,3	5,2	4,5	3,2
Storbritannia (England)	15,0	15,9	13,4	17,7	10,3	6,5	4,1	3,1	2,2	1,9
Storbritannia (Skottland)	35,8	35,3	32,3	35,6	23,0	21,0	15,6	15,4	7,9	6,6
Sverige	0,7	0,6	0,8	0,5	0,6	0,6	0,7	0,5	0,3	0,2
Andre	-	+	+	+	+	+	+	+	+	+
Konsum	111,5	104,4	99,4	114,3	79,3	60,8	41,7	44,2	26,0	23,4
Arb.gruppe totalt	120,0	106,6	102,2	122,1	78,4	59,8	41	43,9	25,8	23,5

Bestandsgrunnlaget

Gytebestanden av torsk ble redusert fra ca. 277.000 tonn i 1970 til langt under kritisk nivå på 70.000 tonn i 2001. Arbeidsgruppen har ikke vært i stand til å beregne bestandsstørrelsen de senere årene fordi fangsttallene er svært usikre, men alle metoder tilsier at gytebestanden fortsatt befinner seg godt under kritisk nivå. Føre-var-grensen er vurdert å være 150.000 tonn. Dagens fiskemønster medfører høy dødelighet på ett- og toåringene, slik at bare ca. 15 % av ettåringene overlever til de er tre år. 1996-årsklassen var sterk, men på grunn av stort fiskepress har den ikke fått bygd opp gytebestanden. Siden 1997 har alle årsklasser vært svake eller middels, og årsklassene 1997, 2000 og 2002 er de svakeste som er registrert. Det ventes derfor ikke at gytebestanden vil komme over føre-var-grensen i nærmeste framtid, selv om fiskedødeligheten reduseres kraftig.

Anbefalte reguleringer

På grunn av lav bestandsstørrelse, dårlig rekruttering, fortsatt betydelige fangster, usikkerhet i bestandsberegningene og de store vanskelighetene med å gi gode prognoser, er det ifølge ICES bare null fangst som er forenlig med føre-var-tilnærmingen. Likevel er Norge og EU blitt enige om en totalkvote på 23.205 tonn for 2006, hvorav Norge disponerer 3.945 tonn.

TORSK

Gadus morhua

- ▶ **Gyteområde:** Sentrale og sydlige deler av Nordsjøen.
- ▶ **Oppvekstområde:** Nordsjøen og Skagerrak.
- ▶ **Alder ved kjønnsmodning:** 3–5 år. Kan bli 15 år, sjelden over 10 år, 1 meter og 20 kg.
- ▶ **Biologi:** Torsken deles inn i stammer. Den viktigste av disse er den nordøstarktiske stammen som lever det meste av livet i Barentshavet. I Nordsjøen finnes det en egen stamme. Torsk i Nordsjøen blir ikke så stor som den nordlige torsken, og den blir kjønnsmoden tidligere. Den gyter på 50–100 m dyp ved temperaturer på 4–6 °C i perioden januar–april. Som voksen spiser torsken sild, tobis, øyepål og annen yngel og tar gjerne også krepsdyr, børstemark, slangestjerner og muslinger.
- ▶ Gjennomsnittlig norsk fangstverdi 2000–04 er 70 mill. kr, og 57 mill. kr i 2004.

Cod

The spawning stock of cod is estimated to have been below the precautionary limit since 1984 and in the region of B_{lim} since 1990. However, the absolute value of fishing mortality and SSB in recent years is uncertain due to suspected increase in the proportion of unreported landings. There have been no strong recruitments since the 1996 year class. The 1997, 2000 and 2002 year classes are estimated to be the poorest on record.

ICES recommends a zero catch of cod in Skagerrak and the North Sea, and that all demersal fisheries should fish without by-catch or discards of cod. Despite this, Norway and EU have agreed on a TAC of 23,205 tonnes of cod for 2006.